

Rapport 2008

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Mål	4
Organisation	4
Aktiviteter	5
Kompetenshöjande aktiviteter	8
Ekonomi	9
Kommunikation	10
Uppföljning/utvärdering	10

Inledning

Detta är Byggdialog Dalarnas 3: dje årsrapport. Det betyder att samverkansarbetet i Dalarna haft några år på sig och är moget att visa resultat.

Har vi några resultat? Har alla högtflygande mål någon relevans när dessa når ned till den bistra verkligheten? Bygg- och fastighetssektorn har ju inte ryktet om sig att vara förändringsbenägen.

Fortfarande befinner sig projektet i en uppbyggnadsfas där de under året bildade arbetsgrupperna sitter och formulerar sig om vilka arbeten som behöver göras. De är för närvarande 12 till antal, vilket är vad som kalkylerades med i inledningen av projektet. En del av dessa har kommit längre än andra och börjar redan nu visa vad man vill.

Dessa 12 grupper sitter nu och tar fram handlingsplaner som innehåller olika former av åtgärder i syfte att förändra. Det är en synnerligen spännande process där sektorns engagemang är överraskande stort.

Det andra benet Byggdialog Dalarna vilar på är workshop och seminarieverksamheten. Här produceras ett stort antal högkvalitativa möten med ett brett innehåll till grund för utbyten av kompetens mellan parterna. Här är projektet framgångsrikt, vilket kan utläsas ur enkätsvaren som deltagarna lämnat.

Ja, det är onekligen så att Byggdialog Dalarna som förändringskraft har framgång. Vi ser med stor förväntan fram mot kommande års resultat.

Nu inleds skördetiden!

Martin Bergdahl,

Ordförande

Syfte

Syftet med ByggDialog Dalarna är att skapa en process som gör att byggande och förvaltning av byggnadsverk i Dalarna sker med ökad kvalitet, effektivitet och till lägre kostnader baserat på ett hållbarhetsperspektiv.

Byggdialogens kännetecken ska vara att dialogen omfattar hela sektorn i regionen. Utvecklingen sker med delaktighet från sektorns aktörer, myndigheter, kommuner m.m. och i samverkan planeras aktiviteter och ambitioner utifrån en gemensam vision. Byggdialogen ska vara exempelskapande och resultatnriktad samt skapa tillväxt för regionen.

Byggdialogen har nu varit igång sedan hösten 2005. Under året har tre nya deltagare tillkommit, vilket innebär att 53 st undertecknat den skriftliga överenskommelsen med Landshövdingen. De 53 deltagarna fördelar sig enligt följande:

- 12 fastighetsägare eller fastighetsförvaltare
- 12 entreprenörer
- 20 konsulter
- 2 banker eller försäkringsbolag
- 5 myndigheter eller kommuner
- 1 småhustillverkare
- 1 branschorganisation

I överenskommelsen som de deltagande parterna undertecknar beskriver Landshövdingen den breda samverkan som en förutsättning för ”en vidareutveckling av en attraktiv och konkurrenskraftig bygg- och fastighetssektor i länet”. Listan på deltagare i dialogen ovan redovisar att målet med en bred samverkan har uppnåtts.

Mål

Målet är att förverkliga antagna miljömål för länet avseende den byggda miljön, vilka harmoniserar med de nationella målen antagna av Byggsektorns Kretsloppsråd respektive ByggaBo-dialogen. Målen för arkitektur, formgivning och design ses som en del av dessa ambitioner. Dialogens uppgift blir att formulera delmål och initiera insatser för en utveckling mot en vision om hållbarhet inom en generation 2025. Genom denna utveckling kommer Dalarna att vinna fördelar i form av arbetstillfällen, utveckling och attraktivitet för boende och turism. Byggdialogen ska också harmoniera med länets tillväxt- och utvecklingsprogram.

Med Länsstyrelsens miljöprogram samt nationella mål för byggsektorn redovisade av Byggsektorns Kretsloppsråd har följande målområden identifierats:

- Samhällsplanering
- Energihushållning i bebyggelsen
- Materialhushållning/materialval
- Utfasning av farliga ämnen
- Säkerställande av god inommiljö
- Design/gestaltning och arkitektoniska värden
- Branschutveckling och samverkan

Organisation

Projektet är organiserat i tre dialoggrupper som följer en process via planering; till produktion och över till förvaltning. Grupperna, planeringsgruppen, bygggruppen och förvaltningsgruppen, har utsett ett presidium bestående av ordförande samt vice ordförande. Dessa ingår i den övergripande samordningsgruppen som, förutom att hålla samman den totala verksamheten, också initierar aktiviteter, följer upp mål, anskaffar resurser samt kommunicerar såväl internt som externt. I samordningsgruppen ingår också en särskilt utsedd ordförande, projektledare samt en tjänsteman från Länsstyrelsen ansvarig för miljömålen.

Dialoggrupperna har till uppgift att konkretisera det arbete som behöver verkställas för att miljömålen ska nås. I sk handlingplaner antas delmål, beskrivs aktiviteter, uppföljning, tidsplan samt resursbehov. Till respektive handlingplan hör en arbetsgrupp bestående av deltagare från hela bygg- och förvaltningssektorn. Arbetsgrupperna formulerar sig i projektansökningar som, efter godkännande i dialoggrupperna, lämnas till samordningsgruppen för beslut. Vid beslut anvisas medel för genomförande.

Aktiviteter

Under året har ett omfattande planeringsarbete genomförts. Hela 12 st arbetsgrupper har sammanträtt, diskuterat och formulerat sig inför det arbete som man vill utföra. År 2008 kan sammanfattas som ett förberedande år och kommande period kan betraktas som skördetid. I diskussionerna i dialoggrupperna framkommer intresse för bildande av ytterligare arbetsgrupper med nya områden i fokus.

Utförandearbetet är i stort koncentrerat till dialoggrupperna och de handlingplaner som upprättats. Arbetsgrupperna har till uppgift att lyfta upp sina förslag till respektive dialoggrupp för en bred samverkan innan projekten går igång. I de flesta fall är projektet att betrakta som desamma som handlingplanen. Nedan listas de tre dialoggruppernas handlingplaner/projekt.

Planeringsgruppen utvecklar planeringsprocessens tidiga skeden bland annat med ökad dialog mellan berörda parter. Under året har arbetat med de tre handlingplanerna fortsatt och vidareutvecklats. Dessa är:

1. Planering för hållbara energisystem
2. Planeringsunderlag för God Bebyggd Miljö
3. Den goda planeringsprocessen

I *Planering för hållbara energisystem* har kontakter med Boverket visat att det finns mycket litet utrymme för att ställa energikrav i detaljplaneringen. Därför riktades årets arbete in sig på att formulera kommunens krav i de exploateringsavtal som upprättas mellan parterna när kommunala tomter säljs. Ett möte med den kommunala tomtkön genomfördes. En metod att premiera tomtköpare att bygga energisnålt undersöktes. Syftet är att betala tillbaka en summa av tomtpriset till villabyggare som väljer att bygga energisnålt. En modell för detta har hämtats från Västerås kommun.

Planeringsunderlag för God Bebyggd Miljö som syftar till att se över underlag till översiktsplanering har under året vidareutvecklats. I en seminarierie ska de underlag som stödjer en hållbar utveckling belysas. I det inledande seminariet gör personer med särskild

kompetens inlägg som lyfter fram området och dess viktigt för hållbar utveckling. Seminarieserien startar med två seminarier under hösten 2009.

Arbetsgruppen för *Den goda planeringsprocessen* fortsätter mot målet att producera en skrift som beskriver delaktighet i planeringsprocessen. Skriften, som riktas till berörda kommuner och konsulter inom länet, planeras beskriva konkreta exempel. Kontakter har tagits med företrädare för olika planeringsprojekt både inom och utom länet. Efter en period av faktainsamling genomfördes ett seminarium om ”Den goda staden” med chefsarkitekt Torbjörn Svensson på Vägverket som föreläsare.

Planeringsgruppens diskussioner visar på ett behov av att starta ytterligare en arbetsgrupp med syfte att ta fram ett program för hållbart byggande i enlighet med de arbeten som genomförts i Stockholm, Malmö – Lund samt Göteborg.

Bygggruppen är den dialoggrupp som för närvarande startat flest handlingsplaner. Nedan listas dessa:

4. Vattenskadesäkert byggande
5. Klimatskyddat byggande
6. Fuktsäker grundläggning
7. Materialval
8. God innemiljö – luftbehandling
9. Upphandling och utvärdering
10. Kvalitetssäkring
11. LCC – kalkylering

Arbetsgruppen med området *Vattenskadesäkert byggande* har genomfört ett omfattande utbildningsprogram med träffar på 5 olika platser i länet och med ca 400 deltagare. I april genomfördes dessutom en branschträff. Gruppen samlar in erfarenheter från typfall och bra lösningar för senare användning i informationsmaterial.

Gruppen som arbetar med *Klimatskyddat byggande* har slutfört studien på Kvarteret Hyttkammaren i Falun. Projektet har följts upp av bland andra OCAB som mätt fukthalter genom hela arbetet. Högskolan Dalarna har också sammanställt en rapport om projektet.

Materialvalsgruppen har slutfört ett pilotprojekt som ska redovisas och beskrivas i en broschyr. Man planerar att i dialog diskutera resultatet på kommande workshops.

Arbetet med *God innemiljö* har resulterat i en avgränsning på luftbehandling som numera läggs till i rubriken. Gruppen planerar tre seminarier i syfte att ge beslutsfattare bland fastighetsförvaltare bredare kunskaper om inneluftens betydelse för välbefinnande, luftmängdsdimensionering och driftkostnader.

Området *Upphandling och utvärdering* avvaktar det nationella arbetet som pågår hos Miljöstyrningsrådet och Kretsloppsrådet. Byggdialog Dalarnas projektledare deltar i arbetet.

Arbetsgruppen inom området *Kvalitetssäkring* har tagit fram en processkarta över byggfasen, lagt in nya inslag som förväntas förbättra kvalitets- och miljöarbetet, samt lämnat förslag på hur konkreta insatser. Ett exempel på nyhet som behöver prövas i praktiska fall är förslaget att redan i projekteringen upprätta en rapport ”Svaga punkter” som följer med i hela

byggprojektet. I materialet finns förslag på dagordningar, mötesdeltagare etc. Gruppens arbeten går vidare till tryckning av folder för att senare spridas i sektorn för dialog.



Kvalitetssäkring av en byggprocess

Under året har gruppen för *LCC (livscykelkostnader)* planerat för uppföljande aktiviteter efter *LCC – kursen från 2006*. Kursledaren Sören Björnbom har kallats in för att i dokument beskriva de rutiner som behövs för ett ökat användandet av *LCC*.

Förvaltningsgruppen har under året fortsatt att fokusera sitt arbete på energiomställning och energieffektivisering i den s k *Energiligan*. Diskussioner om nya grupper som arbetar inom ytterligare områden har startats. Ett område som planeras är: incitament för hyresgästen. .

12. Energiligan

Energiligan har under året avslutat en energiinventering hos 8 medverkande fastighetsägare. Deltagarna har skrivit ett avtal som innebär att man hjälper till med energistatistik mot att i en utvald byggnad få en energiutredning med åtgärdsförslag utförd. Företaget Momentum kopplades in för att följa upp deltagarnas fastighetsobjekt.

Årets energipris delades ut till Dagon AB, vinnare av energiligans elitserie.

Samverkan

Byggdialog Dalarna är en viktig samverkansprocess i arbetet för att nå länets miljö- och klimatmål. Nära samverkan sker mellan byggdialogen och länsstyrelsens miljömålsuppdrag och uppdrag att samordna regionalt energieffektiviseringsarbete. Byggdialog Dalarnas ordförande deltar i styrgruppen för nätverket EnergiIntelligent Dalarna, som håller ihop den regionala energisamverkan.

Dialog sker också med Region Dalarna inom ramen för genomförandet av Dalastrategins målsättningar.

Till branschsamverkan hör också den IT - förening som sedan ett antal år varit verksam i Dalarna. DalCad är en ekonomisk förening som har som uppgift att utveckla IT - stöd i bygg- och fastighetsprocessen. Vid årets slut hölls ett öppet möte med BIM-baserad Life Cycle Management, Bygghandlingar 90 samt industriellt byggande på programmet. Deltagare är länets projekterande konsulter och entreprenörer. DalCads utvecklingsprogram finns att hämta från www.dalcad.se eller Byggdialogens hemsida www.byggdialogdalarna.se.

Övrigt

Byggherregruppen består av Kopparstaden, Tunabyggen, Kommunfastigheter i Borlänge, och Borlänge kommun. Gruppen hanterar viktiga frågor för offentliga byggherrar och förvaltare och genomför gemensamma aktiviteter. Gruppen har haft fyra möten under året och samverkar med Byggdialogen.

Kompetensförstärkning

Byggdialog Dalarna har under året genomfört ett omfattande *utvecklingsprogram för höjd kompetens*. Programmet, som uppdateras regelbundet, är synnerligen ambitiöst och visar hur Byggdialogen samverkar med ett flertal andra aktörer i länet. Kompetenshöjning är ett strategiskt verktyg i Byggdialogen som används för att starta processer. Normalt börjar öppnandet av en handlingsplan med att hämta in ny kunskap. Därefter skapas en arbetsgrupp av intresserade som vill driva frågan vidare.

Kompetenshöjande aktiviteter

Nedan redovisas kursutbud och resultat:

I januari genomfördes det årligen återkommande mötet *Byggforum Dalarna 2008*. På programmet fanns: utvecklad konkurrens inom byggsektorn (Jan-Erik Ljusberg, Konkurrensverket), Kvalitetssäkrad innemiljö (Marie Hult, White Arkitekterna) samt planera för hållbar utveckling (Ulf Ranhagen, SWECO). Dessutom rapporterade samtliga grupper om sina arbeten i workshops. I varje workshop fanns en s k opponenter som hade till uppgift att kritiskt granska det arbete som utförts och som senare framlades under en slutdiskussion. Sammanlagt deltog 69 personer.

Tillsammans med Landstingsfastigheter och Byggutbildarna anordnades en kurs för *uppdatering av kvalitetsansvarig enligt PBL*. I kursen deltog 15 personer. I mars följde en liknande kurs för personer som ville ha *full behörighet* (12 personer).

I april arrangerade planeringsgruppens en workshop *”Den goda staden”* med Torbjörn Sunesson, chefsarkitekt på Vägverket som föreläsare. Det medverkade ca 30 personer.

I maj anordnade Länsstyrelsen åter igen sitt årliga *energiseminarium* där Byggdialog Dalarna stod för en egen workshop kallad klimatneutral fastighetsförvaltning. Olof Sjöberg från Vasakronan berättade vad det innebär att vara ett klimatneutralt fastighetsföretag. Vasakronan blev klimatneutral i början av året och basen för arbetet har varit energieffektivisering. Att nå målet innebär kostnader men framför allt ger det ökade affärsmöjligheter. Vasakronan är med i nätverket BLICC som tagit fram en bra metodik för

hur arbetet ska bedrivas. En av framgångsfaktorerna har varit företagets kunniga och engagerade drifttekniker. Att köpa driften ger en ökning av energianvändningen med 10 %.

Därefter redovisar Olle Wiking, Kommunfastigheter i Falun hur man gör för att engagera hyresgästerna i energieffektiviseringsarbetet. Viktigt för fastighetsförvaltaren är att synliggöra energianvändningen och särredovisa kostnaderna för energi.

Mot slutet av workshopen kastade Byggdialog Dalarnas ordförande, Martin Bergdahl ett förslag på en utmaning om en nollvision för koldioxidutsläpp bland fastighetsförvaltare i Dalarna. Workshopen var välbesökt och 39 personer deltog.

I september genomfördes ytterligare en **ByggaBo - utbildning** i den nationella ByggaBo-dialogens regi. Denna gång var det målgrupp 2 (förvaltare, konsulter) som stod i fokus. I kursen deltog 22 personer.

I oktober hölls en BBR – uppdatering för de i bygg- och fastighetssektorn som ännu inte färskat upp sina kunskaper. Kursen är ett exempel på gemensam branschutveckling och samverkan. Hela 84 personer deltog.

Under 2008 samlade Byggdialogens kunskaphöjande aktiviteter sammanlagt 271 personer.

Utbildningar tillsammans med samarbetspartners

Nedan listas exempel på de utbildningsaktiviteter som genomförts av samarbetspartners och där Byggdialogen på olika sätt bidragit:

Energiseminarium	SWECO
Öppet medlemsmöte	DalCad
Att bygga höga hus i trä	Nationella träbyggnadsstrategin
Energiseminarium	Länsstyrelsen Dalarna
Vattenskadesseminarier 6 st	Dalarnas Försäkringsbolag
Äldres boende i dag & i morgon	Dalarnas Forskningsråd
Livscykelbaserade miljöbelastningsberäkningar	Clas Ohlsson/Grontmij

Ekonomi

Byggdialog Dalarna har under året finansierats av beviljade medel från EU:s regionalstrukturfond om totalt 3,43 miljoner kr. I summan ingår 2 730 000 kr från beräknad offentlig tid samt 700 000 kr från Region Dalarna som medfinansiering. Sammanlagt deltar 13 offentliga aktörer som medfinansierare.

Projektet följer budget förutom inom de delar som budgeterats som kostnader för genomförande av handlingsplaner. Redan har 12 arbetsgrupper bildats, vilket är enligt de mål projektbeskrivningen satt upp. Under kommande period finns tydliga indikationer på att gruppernas antal kommer att öka.

I den övergripande organisationen finansieras en 50 % tjänst som samordnare. Det har också avsatts resurser för respektive dialoggrupp i syfte att bekosta stödtjänster t ex sekreterare eller vissa utredningsuppdrag. Under året har samtliga dialoggrupper utnyttjat tilldelade resurser.

De personer som utgör Byggdialogens samordningsgrupp samt de tre processer/dialoggrupperna ökar sin nedlagda tid med 12% från föregående år, dvs till uppskattningsvis 112 dagar eller 900 timmar motsvarande ca 440 000 kr. Efter antagande att tid för förberedelser mm dubblar antalet timmar motsvarar insatserna från sektorn minst 880 000 kr.

Den tid som lagts ned på Byggdialogens egna arrangerade seminarier kan beräknas till 300 dagar, dvs 25% lägre än förra året. Vid en genomsnittlig dagsinkomst om 3500 kr kan deltagarnas insatser värderas till ca 1 050 000 kr.

De 12 arbetsgrupperna har i genomsnitt träffats 3 ggr under året och är en post som ökar kraftigt från föregående år. Förberedelser och mötestid beräknas uppgå till minst 500 000 kr.

Sammanlagt har deltagarna lagt ner minst 2,4 milj. kr i arbetsinsatser. Av deltagarna är 80 % från privata näringslivet, vilket visar det engagemang som läggs ned.

Fortfarande pågår ett uppbyggnadsarbete, ett formulerande av konkreta projekt, som förväntas öka utgifterna under kommande år. Projektet står inför en skördetid.

Kommunikation

En hemsida finns etablerad för kommunikation och dokumentation: www.byggdialogdalarna.se. Samordningsgruppen samt processgrupperna dokumenterar sina möten med anteckningar som görs tillgängliga via hemsidan.

Goda kontakter har skapats med nationella aktörer inom området, dvs Boverkets ByggaBo-dialog, Rådet för byggkvalitet (BQR), Byggherreforum, Byggkostnadsforum och Kretsloppsrådet, Energimyndigheten m fl. flera av dessa är länkade till hemsidan.

Projektsamordnaren har medverkat i ett nationellt seminarium om fördjupad utvärdering av de svenska miljömålen.

Uppföljning/Utvärdering

En enkät har under året lämnats ut till Byggdialogens medlemmar. Av dialogens 53 medlemsföretag har 26 svarat enkäten. För att kunna analysera svaren har de delats in i grupperna: byggherrar (8), entreprenörer (4), konsulter (13) och övriga (1). I parentes redovisas antal svar i respektive grupp. Av de medlemmar som svarat på årets enkät är det 16 som även svarade på fjolårets enkät vilket ger en möjlighet till återkoppling.

1. ENERGIHUSHÅLLNING

A. Fossila bränslen

Fem (5) av åtta (8) byggherrar/beställare anger att de använder sammanlagt 312 ton olja för uppvärmning vilket ger ett medelvärde på 62,4 m³. En tydlig tendens är att oljeanvändningen minskar då medelförbrukning i förra årets enkät var 163 m³.

Andelen miljöfordon i bilparken skiljer mellan de olika grupperna. Störst andel miljöfordon finns i grupperna byggherrar och entreprenörer där i vart annat fordon definieras som miljöfordon. Även om flera anger att det fortfarande kan vara svårt

välja miljövänligare alternativ när man skall köpa in ”bruksfordon” till fordonsparken. Nio (9) av tretton (13) konsulter anger att de idag inte har miljöfordon i bilparken. Den lilla andelen förklaras av att flera företag inte har egna fordon utan att bilresor i tjänsten görs med privata bilar.

B. Energoptimering

Fastighetsägarnas energianvändning varierar mellan 108 till 182 kWh/m². Medelförbrukningen beräknas till 149 kWh/m².

Fem (5) byggherrar/beställare anger att de ställer energikrav/mål vid ny- och ombyggnadsprojekt. Två (2) av dessa har målet satt till 30% under BBR-krav vid nybyggnation.

2. MATERIALVAL

A. Materialdatabaser

I dag använder drygt hälften av all byggherrar, konsulter och entreprenörer någon av materialdatabaserna Miljöbedömning, Sunda Hus eller Basta. Jämfört med föregående års enkät är det en svag ökning.

Användandet av de tre databaserna Miljöbedömning, Sunda Hus och Basta är jämn.

B. LCC-kalkylering

I stort alla konsulter och beställare svarar att de använder LCC-kalkylering som rutin vid material- eller utrustningsval. Även de fåtal som inte har LCC-kalkylering som rutin uppger att de använder det i väldigt många fall eller har ”LCC-tänk” utan exakta beräkningar. För entreprenörer svarar två (2) av fyra (4) att de inte använder LCC-verktyget. Endast en (1) entreprenör säger sig använda LCC-kalkylering och då i samband med Partnering projekt.

3. FARLIGA ÄMNEN

A. Utfasning av fariga ämnen

Fleratlet fastighetsägarna säger sig ha koll på förekomsten av PCB då sju (7) av åtta (8) uppger att de genomfört en kartlagt i sina respektive bestånd. Fem (5) fastighetsägare har även tagit fram en åtgärdsplan.

B. Farligt avfall vid rivning

Endast en (1) beställare saknar rutiner för hur farligt avfall skall hanteras i samband med rivning något som finns hos övriga beställare och entreprenörer.

C. Avfallsmängder

Återvunnet material börjar komma in i många byggprojekt. Alla entreprenörer har under 2008 haft projekt där det förekommit återvunnet material. Noteras bör att det skiljer mycket mellan ny- och ombyggnad.

Framför allt beställarna men även entreprenörerna saknar i dag statistik över hur stor del av den totala avfallsmängden som lämnas till deponi.

4. GOD BEBYGGD MILJÖ

A. *Miljöklassificering*

Miljöklassificering har inte slagit igenom. Av dem som svarat på enkäten anger ingen att de har en klassificerad byggnad.

B. *Radon*

Sju (7) fastighetsägare har kartlagt förekomsten av radon .

5. SAMVERKAN

A. *Miljökompetens*

Två (2) byggherrar/beställare har uppgivit att 100 % av personal har en relevant miljöutbildning vilket totalt omfattar ca 245 personer. För övriga beställare är det två som har 20 respektive 30 % resterande saknar i dag miljöutbildningen.

Andelen personal som har miljöutbildning hos entreprenadföretagen är 30, 93 respektive 40 % (ett företag har valt att inte svara på frågan).

I gruppen konsulter är det fem (5) företag som utbildat hela personalen. Bland de övriga konsulterna är det mellan 50 till 13 procent som har en relevant miljöutbildning.

Totalt har 149 personer hos de 26 företagen i enkäten deltagit i Bygga Bo utbildningen.

B. *Miljölednings- och kvalitetsledningssystem*

Miljölednings- och kvalitetsssystem finns främst hos de stora bygg- och installationskonsulterna.

Hälften (4) av beställarna anger att de har ett certifierat miljöledningssystem men bar två (2) kvalitetsledningssystem

Endast en (1) entreprenör har i dag ett certifierat miljö- och kvalitetsledningssystem.

Sex (6) konsulter har både certifierade miljö- och kvalitetsledningssystem något som saknas hos de övriga sju (7).

C. *Partnering*

Fyra (4) byggherrar/beställare har under 2008 använt samverkansformen Partnering i 100, 75, 30 respektive 2 procent av projekten.

Andelen Partnering projekt i konsultgruppen varierar mellan 0 och 30 %. I snitt bedrivs ca 11 % som Partnering.

Även entreprenörerna arbetar i partneringprojekt snittet är ca 33%.

D. Byggdialog Dalarna

På frågor om hur Byggdialogen upplevs och vilket värde man anser projektet har svarar man följande:

Samverkan/samarbetet i projektet upplevs på en 5-gradig skala från uselt till utmärkt:

	2008	2007
Byggherrar	3,4	3,6
Konsulter	3,4	3,3
Entreprenörer	3,8	3,4

Nytta av arbetet i Byggdialogens arbetsgrupper bedöms på en 5-gradig skala som (låg/hög):

	2008	2007
Byggherrar	3,4	3,1
Konsulter	3,1	3,3
Entreprenörer	2,5	2,2

Byggdialogens seminarier har bedömts på en 5-gradig skala enligt följande (låg/hög):

	2008	2007
Byggherrar	4,0	3,7
Konsulter	3,7	4,1
Entreprenörer	4,3	3,4

Utvärderingen visar att deltagande byggherrar, konsulter och entreprenörer i Byggdialog Dalarna är mera nöjda med seminariearbetet, dvs en del av projektet som sköts från projektledningen, än arbetet i processgrupper eller handlingsplanernas arbetsgrupper. (*Kommentar från red.*).

På förslag till förbättringar svarar man:

De gångna åren har varit mycket ansträngda av arbete. Tid för Dialogen har därför varit knapp Forumet viktig då DIALOG verkligen behövs (Konsult)

Försök få med ytterliggare byggaktörer i Dialogen (Konsult)

Att den sammankallande i en arbetsgrupp åtminstone försöker kalla/kallar sammanarbetsgruppen någon gång per år för att ventilera de frågor som arbetsgruppen är tänkt att jobba med (Konsult)

Att fler av aktörerna delger sina kunskaper/erfarenheter på ett mer öppet vis (Konsult).

Jag anser att partnering som en entreprenadform är i högsta grad konkurrensbegränsande (Entreprenör)

Seminarium/utbildning om tillgänglighet (Byggherre/Beställare)

Ett ökat engagemang och en större samverkan skulle kunna göra arbetet mer effektivt. Det blir lätt mycket "snack" och lite verkstad! (Byggherre/Beställare)

För Byggdialog Dalarna

Samordningsgruppen:

Martin Bergdahl
Ordförande samordningsgruppen

Steve Johnson
Ordf. Planeringsgruppen

Lars Ingelström
V. ordf.

Hans Grandin
Byggindustrier

Ann Andersson
Ordf. Byggruppen

Mikael Ekstrand
V. ordf.

Magnus Eriksson
Länsstyrelsen

Ulf Gustafsson
Ordf. Förvaltningsgruppen

Olle Wiking
V. ordf.

Åke Persson
Samordnare

STORA ENERGIPRISET 2008

En av Byggdialog Dalarnas deltagare hade den stora äran att belönas för ett långsiktigt, aktivt och framgångsrikt energiarbete. Det var Landstingsfastigheter som mottog den fina utmärkelsen "Stora Enerkipriset". Juryns motivering löd enligt följande:

Sveriges energisnålaste landsting.

Landstinget i Dalarna har halverat sin energiförbrukning och redan nu nått de mål som riksdagen satt upp för värme och elförbrukning till 2020. En verkligt värdig pristagare som arbetat långsiktigt med frågan.

Byggdialog Dalarna gratulerar till utmärkelsen!

